

Datum

17 februari 2023

Onderwerp

VNG inbreng t.b.v. debat Toeslagen dd. 22 februari

Geachte dames en heren,

Woensdag 22 februari debatteert u met staatssecretaris De Vries over Toeslagen. Voor de VNG is dit een aangelegen punt. Binnen gemeenten zijn we al enige tijd aan het nadenken over de toekomst van het sociaal domein. We vinden dat het stelsel zoals we dat nu hebben hervormd moet worden. De basis voor onze gedachtenvorming is terug te vinden in de [Propositie 'De winst van het sociaal domein'](#), die we in april 2021 hebben gepubliceerd.

In de propositie gaat het over drie grote onderdelen in het sociaal domein: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven. We constateren dat de drie thema's onderling samenhangen, wat gebeurt bij de een heeft effecten voor de ander, en dat om tot structurele verbeteringen te komen langjarige samenwerking tussen alle overheidslichamen en maatschappelijke partners nodig is.

We zijn nu bezig om elk van de drie thema's verder uit te werken. Voor dit debat is onze gedachtenvorming op het terrein van de het herstellen van de bestaanszekerheid van belang. Ik wil u daarom attenderen op drie concrete punten:

Inkomenszekerheid

De VNG is voorstander van het afschaffen van het toeslagenstelsel. Hierbij is van belang dat inwoners in het nieuwe systeem en op de weg naar dat nieuwe systeem, er niet op achteruit gaan. Het inkomen van inwoners moet voldoende zijn om hun bestaanszekerheid te borgen zonder de noodzaak van toeslagen. Daarnaast is het belangrijk dat onzekerheid van afrekening achteraf wordt gestopt.

Werkzekerheid

Toeslagen moeten geen belemmering zijn om weer aan het werk te gaan. Momenteel, door het complexe stelsel, zijn inwoners bang dat ze toeslagen moeten terug betalen op het moment dat ze aan het werk gaan. Bij de doorontwikkeling en afschaffen moeten er garanties worden gegeven dat werken loont en dat inwoners niet voor onverwachte terugvorderingen komen te staan.

Menselijke maat

Toeslagen zijn een grote bron van schulden bij onze inwoners. Veel inwoners komen in de problemen door terugvorderingen van toeslagen. VNG pleit voor een soepel terugvorderingsbeleid en kwijtschelding en hierbij kijken naar de persoonlijke situatie van de inwoner. Het betekent dat de overheid de inwoner als persoon moet zien en niet als een nummer en deze benadering ook doorvoert in zijn processen.

Daarnaast is het van belang dat inwoners proactief geïnformeerd worden over mogelijke gevolgen van toeslagen bij wijziging in hun situatie, i.c. veranderingen in hun inkomen.

Bij de doorontwikkeling moet rekening gehouden worden dat het systeem voor inwoners begrijpelijk is en dat de kans op fouten zo klein mogelijk gemaakt wordt. Er moet soepel worden om gegaan met gemaakte fouten, met als uitgangspunten: toegankelijkheid en vertrouwen.

Kortom: afschaffen van toeslagen is een goed idee mits er voor gezorgd wordt dat inwoners er niet op achteruit gaan, hun inkomen voldoende is om van rond te komen, wisselende inkomsten geen risico met zich mee brengen en er menselijke maat in zowel het aanvragen en terugvorderen wordt ingebracht.